

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Дрожчана О.У.
старший викладач
кафедри безпека життєдіяльності,
Рибальченко А.Д.
здобувач вищої освіти ступеня «Бакалавр»
Полтавська державна аграрна академія,
м. Полтава

Згідно аксіоми потенційної небезпеки в жодному виді діяльності не можна досягти абсолютної безпечності, тобто будь-яка діяльність людини потенційно небезпечна. Отже ризик є завжди, тому перед роботодавцем стоїть завдання мінімізувати ризики, що потребує структурованого та системного підходу, який базується на управлінні ризиком.

Управління ризиком – аналіз ситуації і розробка рішень, спрямованих на зведення ризику до прийняттого мінімуму.

Управління ризиком є обов'язковою частиною процесу управління, так як має фундаментальне значення для управління організацією на всіх рівнях і у всіх сферах. Ґрунтується на принципах, процесі та структурі описаних у стандарті ISO 31000:2018 [1].

Принципи управління ризиком:

1. Інтегроване управління ризиками.

Управління ризиками є невід'ємною частиною діяльності організації.

2. Структурування й комплексне управління ризиками.

Структурований і комплексний підхід до управління ризиками призводить до узгоджених і порівнянних результатів.

3. Адаптоване управління ризиками.

Структура і процес управління ризиками співвідносяться та налаштовуються з урахуванням зовнішнього і внутрішнього контексту організації, пов'язаного з її завданнями, цілями та політиками.

4. Інклюзивне управління ризиками.

Відповідне й своєчасне залучення зацікавлених сторін дає змогу враховувати їх знання, погляди та думки. Це сприяє підвищенню обізнаності та обґрунтованості управління ризиками.

5. Динамічне управління ризиками.

Ризики можуть виникати, змінюватися або зникати залежно від зовнішнього та внутрішнього середовища організації. Управління ризиками дає змогу вчасно передбачати, виявляти й відповідно реагувати на зміни й події.

6. Управління ризиками, що засноване на доступній інформації.

Управління ризиками ґрунтується на історичній, прогнозній та поточній інформації. Управління ризиками враховує будь-які обмеження та невизначеності, пов'язані з наявними даними та очікуваннями. Використовувана інформація має бути своєчасною, зрозумілою й доступною для зацікавлених сторін.

7. Управління ризиками з врахуванням людських та культурних чинників.

Людська поведінка й культура істотно впливають на всі аспекти управління ризиками на кожному рівні й етапі.

8. Постійне покращення управління ризиками.

Управління ризиками постійно вдосконалюється завдяки навчанню та накопиченню досвіду.

Основні етапи процесу управління ризиками:

1. Обмін інформацією та консультування з метою сприяння зацікавленим сторонам щодо розуміння ризиків, основ для прийняття рішень і причин, у зв'язку з якими необхідні певні дії.

2. Визначення ситуації з метою адаптації процесу управління ризиками, що забезпечує результативність та ефективність оцінки ризику й відповідний вплив на ризик.

3. Оцінка ризиків – це сукупний процес ідентифікації, аналізу та оцінювання ризику.

4. Вплив на ризики з метою вибору та застосування варіантів впливу на ризик.

5. Моніторинг і перевірка з метою забезпечення та підвищення якості та ефективності розробки, реалізації та результатів постійного моніторингу та періодичних перевірок.

6. Документування та звітність.

Основні етапи розробки та впровадження структури управління ризиками в організації:

1. Розробка структури управління ризиками, яка охоплює:

- ознайомлення з організацією та контекстом її діяльності;
- демонстрацію участі в управлінні ризиком;
- визначення організаційних функцій, відповідальності, обов'язків, повноважень;

- розподіл ресурсів;

- встановлення механізмів, обміну інформацією та консультування.

2. Реалізація структури управління ризиками за допомогою:

- розробки відповідного плану з визначенням термінів і ресурсів;

- визначення, де, коли, як і хто ухвалює різні типи рішень в організації;

- модифікації застосовуваних процесів прийняття рішень;

- забезпечення розуміння й правильного застосування механізмів управління ризиками організації.

3. Оцінка структури управління ризиками, яка полягає в періодичному проведенні оцінки ефективності та результативності структури управління ризиками.

4. Покращення структури управління ризиками, яке полягає в постійному контролі й адаптації.

5. Впровадження змін в структуру управління ризиками в міру виявлення відповідних недоліків або можливостей покращення за рахунок розробки планів з призначенням виконавців [2].

Отже, принципи управління ризиком дають уявлення про характеристики результативного й ефективного управління ризиками, його

цінності, а також пояснюють їх призначення й мету. Вони покладені в основу управління ризиками, їх слід враховувати під час створення структури й процесів управління ризиками в організації.

Процес управління ризиками є невід'ємною частиною процесів менеджменту та прийняття рішень, його слід інтегрувати в структуру, діяльність і процеси організації.

Структура управління ризиками призначена для допомоги організації у впровадження управління ризиками в усі її сфери діяльності.

Список використаних джерел

1. ДСТУ ISO 31000:2018. Менеджмент ризиків. Принципы и руководство. [Чинний від 2019-01-01]. Вид.офіц. Київ: ДП «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості», 2018.
2. Цопа В. Принципи, структура та процес керування ризиками. Київ: *Охорона праці*. № 1, 2019, с.26-29.